

FURUBODA

Din tidning från Föreningen Furuboda

NU

NR 3 • 2019

TILLHÖRIGHET & ANHÖRIGHET

Självständiga och ansvarstagande människor
med full delaktighet i ett öppet och tillgängligt samhälle

VI KÄMPAR TILLSAMMANS

Ännu en sommar har gått. Sommarkurser har avlöst varandra och hundratals människor har tillbringat tid på folkhögskolan i Yngsjö. Möten, kurser och utbildningar har genom åren ofta varit riktade till familjer och anhöriga. Detta nummer av vår tidning handlar om att vara anhörig till någon med en funktionsnedsättning. Det skapar speciella omständigheter och något jag har funderat mycket på eftersom jag träffar många i denna situation.

Att vara anhörig till någon med funktionsnedsättning är fyllt med speciella krav, förväntningar och oro, men givetvis även av glädje, kärlek och framgångar. Det påverkar hela familjen om en medlem har en funktionsnedsättning. Syskon kan känna sig åsidosatta, men också speciella genom sin ovanliga situation.

Föräldrar tyngs ofta av oro för vad som ska hända längre fram, när barnet börjar skolan, blir vuxet eller när föräldern dör. Många blir skuldtyngda för att det inte orkar, särskilt nu när LSS succesivt urholkats.

Neddragningarna på assistans har först och främst drabbat den grupp som behöver personlig assistans men även nära och käras liv har förändrats påtagligt. Anhöriga har under senare år kämpat för assistent-timmar. Det har varit en tuff och tröstlös kamp, men för många som själva behöver assistans, är kampen omöjlig att göra ensam.

Ofta är det anhöriga som hjälper till att hitta Furuboda folkhögskola. Många har upptäckt att folkhögskola är en lämplig utbildningsform för personer med funktionsnedsättningar. Den ekonomiska realiteten har varit allt annat än lätt under de senaste åren för Furuboda. Men vi måste tro att utvecklingen ska gå att vända åt rätt håll.

Tillsammans kommer vi att fortsätta att kämpa för att alla ska få rätt att utvecklas och leva ett värdigt liv!

Varma hälsningar

Jenny Anderberg, rektor/verksamhetschef

Ps. Tack för allt stöd till Furuboda!

FURUBODA **NU**

Postadress

Föreningen Furuboda, 296 86 Åhus

E-post: info@furuboda.se

Hemsida: www.furuboda.org

Furuboda Yngsjö

Furubodavägen 247, 296 92 Yngsjö
044-781 46 00

Furuboda Malmö

Fagerstagatan 1b, 214 44 Malmö
040-644 65 00

Furuboda Kristianstad

Blekingevägen 6, 291 54 Kristianstad
044-781 48 21

Plusgiro: 900594-3

Swish: 900 59 43

Utgivningsplan

Fyra nummer per år: mars, juni,
september och december

Upplaga ca 7000 ex

Lyssna

Lyssna på Furuboda.Nu som
taltidning på www.furuboda.org

Ladda ner

Ladda ner Furuboda.Nu som
e-tidning på www.furuboda.org

Tryck

Litografen i Vinslöv AB

Ansvarig utgivare

Jenny Anderberg
jenny.anderberg@furuboda.se

Redaktör, sättning och layout

Matilda Andin
matilda.andin@furuboda.se

Omslagsbild

Bröderna Jakob och Erik Lundqvist
njuter av livet vid stranden under
Solskensvecka 2 på Furuboda
folkhögskola i Yngsjö.

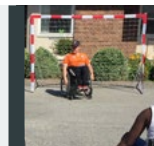
Miljömärkt trycksak
3041 0390

INNEHÅLL

4-5

LEKENS DAG 2019 - EN DAG ATT MINNAS

FJORTONDE OMGÅNGEN AV LEKENS DAG HAR ÄGT RUM

6-7

SOMMAR MED UTRYMME FÖR NYA STEG

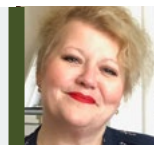
SOLSKENSVECKA 2 PÅ FURUBODA FOLKHÖGSKOLA I YNGSJÖ

8-9

PORTRÄTTET: CHARLOTTE HEDENDAHL

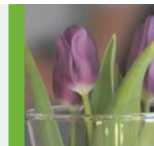
PORTRÄTT

10

MEDLEMSSIDA

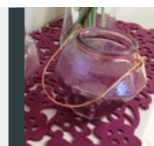
MEDLEMSINFORMATION

11

PÅ GÅNG HÖSTEN 2019

KALENDARIUM

12

NÄR FURUBODA SAGT NEJ FINNS DET FÅ ALTERNATIV

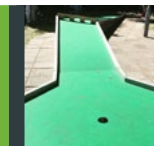
DEBATTARTIKEL

13-15

AKTUELLT PÅ VÅRA OLIKA ORTER

YNGSJÖ • KRISTIANSTAD • MALMÖ

16-17

FÖRÄLDER I GLÄDJE OCH SORG

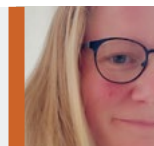
FURUBODA ASSISTANS

18

LIVET SOM "ANHÖRIG TILL..."

KRÖNIKA • MATILDA ANDIN

19

INTE BARA FÖR ULRIKAS SKULL

KRÖNIKA • ELISABETH SANDLUND

LEKENS DAG 2019 - EN DAG ATT MINNAS

Text & foto: Furuboda & Elin Vinblad, elin.vinblad@furuboda.se

För fjortonde gången arrangerade Lekens dag på Furuboda folkhögskola i Yngsjö. Lördagen den 24 augusti var det 26 grader varmt - och svettigt - på parkeringen dit de tusentals besökarna anlände för att ta del av massor av aktiviteter som kunde erbjudas tack vare 160 volontärer!

Pippi och Jocke med kniven var på plats och underhöll. Från stora scenen framfördes barnallsång och show med Pidde P, och i musikcaféet spelade Antonia och Joel. Lions och Sparbanken bjöd på gratis korv. Hamburgercaféet fick jobba som attans - alla verkade vara sugna på burgare! Handboll för alla visade hur rullstolshandboll går till. Furuboda IF visade upp racerunning, boccia och skytte i samarbete med Södra Gälds och Kristianstads Skytteförening. Rotary ställde upp med volontärer och höll i egna stationer såsom ballongfigurer, textiltryck och fiskdamm. Sjöräddningen och brandbilen var på plats som vanligt och lät barnen kika in. Barnen fick åka fartfyllda turer med Kristianstad MC-klubb, i cabbar och amerikanare, på Segways och flotte. Maskoten Hazzel minglade runt - här till höger med projektledare Elin Vinblad.

- Det var så roligt med alla nya medverkande! säger hon med ett leende. Ett exempel på det var qigong med Margareta Rosenquist, anpassad för alla och uppskattad av många. Ett annat exempel var att klappa höns med Sydsvenska dvärghönsklubben och släppa brevdovor med Hashem Alkharsan, ett tredje var sjöjungfrun Athiraa (Linda Ågren) som simmade rätt in i Furuboda-bassängen med fenor som beundrades av barnen och ett fjärde var Piratorienteringen i samarbete med PAN Kristianstad, där barnen fick prova på precisions-orientering ner till Strandstugan där de bjöds på gratis våffla. Strandstugan, dit även tåget gick som vanligt, var populär bland många - så populär att det såldes slut på våfflor! ●

LEKENSdag

Bröderna Jakob och Erik Lundqvist uppskattar möjligheten att tillbringa en sommarvecka på Furuboda och har varit med på både Familjeveckor och Solskensveckor.

SOMMAR MED UTRYMME FÖR NYA STEG

Text: Matilda Andin, matilda.andin@furuboda.se & Annica Nordqvist, annica.nordqvist@furuboda.se

Foto: Furuboda & Jakob Lundqvist

Ännu en sommar har passerat. På Furuboda folkhögskola i Yngsjö innebär det att ett antal sommarkurser har avslöst varandra och hundratals människor har tillbringat en vecka på Furuboda. För bröderna Erik och Jakob Lundqvist var dagarna på Solskensvecka 2 ett glädjefyllt återseende.

Den som följt Furuboda en längre tid vet att sommarverksamheten och då särskilt Solskensveckorna har många år på nacken. Sedan ett antal år är Annica Nordqvist ansvarig för samordningen av den delen av Furubodas verksamhet - de korta kurserna. Under sommaren 2019 hade hon, förutom det övergripande ansvaret även huvudansvar för Solskensvecka 2 med 55 deltagare och därtill assistenter och ledare - sammanlagt ca 150 personer!

- Att vara ansvarig för en Solskensvecka är fantastiskt roligt, men också mycket jobb. Man får vara beredd på allt, från planeringen innan till att det ska sättas i verket, vad gör vi om det blir regn, hur ska intressegrupperna se ut, vem ska göra vad och vad vill deltagarna var med om? Frågorna är många och att få ihop detta till en Solskensvecka tar sin tid och ork, berättar Annica.

Det jobb som ledarna lägger ner ger verkligen resultat. En av årets deltagare på just Solskensvecka 2 var Erik Lundqvist, som var där tillsammans med bland annat sin bror Jakob. Jakob delar med sig av sin bild av ledarnas insatser:

- Vi som åker uppskattar lägerledarnas kreativitet där de bjuder på sig själva och gör allt för att hitta sätt så att alla kan vara med.

Goda minnen

Erik kom med sin familj till Furuboda för första gången 1992 och har sedan dess älskat de veckor de tillbringar på Furuboda på somrarna:

- Som familj var vi först med på Familjeveckan där vi uppskattade mötet med andra funktisfamiljer. Det avslappnade mötet där alla fick ta plats.

Efter några år på Familjeveckan började Erik åka på Solskensvecka. Det är veckor som skapat många goda minnen. När Annica ser tillbaka på sommaren Solskensvecka dyker flera minnesbilder upp att dela med sig av:

- Minnen att ta med sig efter en Solskensvecka är många och av varierande slag. Ett sådant är att se glädjen i att våga prova något nytt för första gången. Ett minne från sommaren är när en deltagare provade på racerunning för första gången och direkt fick till ett löpsteg som assistenten aldrig tidigare sett. Andra minnen man bär med sig är alla leenden, alla möten och gemenskapen som skapas.

- Det är vackert att se hur Erik och andra deltagare vågar ta steg framåt!

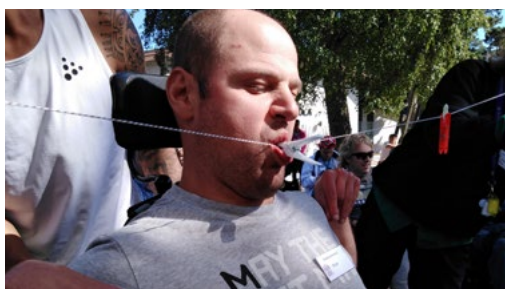
Självklarhet och utveckling

Även Jakob kan plocka fram många saker som skapat goda minnen:

- Erik älskar att bada och står alltid förväntansfull i kö tills badet öppnar. Det är en glädje att se hur Erik självklart hittar och leder sina assistenter till de aktiviteter han vill delta i! Är det inte fyrhjuling eller cab så är det flotte eller disco!

Goda minnen - men inte bara det. Dessa erfarenheter är mer än något att titta tillbaka på - de har bidragit med både kunskap, färdigheter och utveckling att ta med in i framtiden:

- Det är vackert att under åren se hur både Erik och andra deltagare vågar ta steg framåt! ●

PORTRÄTTET: CHARLOTTE HEDENDAHL

Text: Monica Deger, monica.deger@furuboda.se

Foto: Charlotte Hedendahl

Charlotte Hedendahl är personlig assistent, arbetsledare, LSS-aktivist och mamma till William, som arbetar som ambassadör på Furuboda. Charlotte och William gör nästan allting tillsammans - går på kulturarrangemang och driver opinion, gläds och kämpar, känner förtvivlan och hopp.

Mer om Charlotte

Namn: Charlotte Hedendahl

Ålder: 51 år

Bor i: Malmö

Sysselsättning: personlig assistent, arbetsledare, LSS-aktivist

Intressen: Lobbyism och kultur

Charlotte och William kämpar för olika frågor inom funktionshinderrörelsen, för mänskliga rättigheter för alla. Personer med funktionsnedsättning ska kunna kräva sina rättigheter. Även om det är ett tufft jobb att nå igenom bruset och komma åt makten, trivs Charlotte jättebra med att ägna sin tid till detta:

- Man måste tänka utanför boxen för att kunna åstadkomma förändring.

Det är inte alltid lätt att övertyga andra om nya metoder, inte heller inom funktionsrättrörelsen. När William och Charlotte ville ha en manifestation under Malmöfestivalen där personer som lever med funktionsnedsättning själva skulle uppträda mötte de på motstånd. Charlotte betonar vikten av självbestämmande:

- William säger alltid att även funktionshindrade måste ha rätten att vara utropstecknet i sitt egna liv, idag får de vara tacksamma om de ens räknas som ett frågetecken! Så ska inte man behöva se på sig själv och växa upp.

Därför har Charlotte och William startat upp en egen organisation: FRISKIT - Funktionshindrades rätt i samhället genom kultur och tillgänglighet. En vanlig missuppfattning är att personer med funktionsnedsättning per definition är sjuka. Men det är inte så.

- Det är samhället som är sjukt, därför heter vår nya organisation FRISKIT.

Till hösten ska de skapa en kulturhelg där personer med funktionsnedsättning själva är skaparna. Charlotte tror att kultur är grundläggande för att utvecklas och vara framåt - och för att minska utanförskap.

En ovanlig livsresa

Charlotte har gjort en livsresa som inte är så vanlig. Vägen hit har inte alltid varit lätt. När hon var gravid fick hon en kraftig inflammation i höfterna på grund av sin reumatism. William föddes redan i vecka 28 och var alldeles mörklila, fick en blödning i hjärnan som fick kraftiga konsekvenser och orsakade många operationer.

-Vi upptäckte efterhand att han inte rörde sig som han skulle. Höftleder satt inte som de skulle så han var tvungen att operera höfterna, och sedan kunde han inte gå alls. Vi brukar kalla oss Team Hedendahl. Vi mot resten.

De har haft många djupa diskussioner om orättvisor, och trots dessa har det alltid varit viktigt att få känna glädje och att sätta positiva fotspår.

- Det är jag väldigt glad för att William ha tagit till sig. William pratar ofta med äldre tanter på färdtjänster för att muntra upp dem. Jag är så väldigt glad att han blivit en omtänksam person som lyfter andra.

Att få ett barn med funktionsnedsättning är svårt - omvärlden gör det svårt. Kampen mot myndigheter och Försäkringskassan tar tid och energi som man annars skulle kunna lägga på sitt barn. Och den omtumlande livsresan har gett många livserfarenheter:

- Jag har fått en relation till min son som jag inte tror jag skulle fått annars om inte vi hade varit med om allt detta. Vi utsätts för många oväntade saker i livet. Hade vi inte gjort det, hade vi inte varit de personer de vi är idag.

Mötet med Furuboda

Charlotte fick tidigt kontakt med och introducerade Furuboda i Williams liv. Första gången var med epilepsiföreningen. Nu jobbar William som en av Furubodas ambassadörer.

- Furuboda har fått mig att slappna av! William har fått ett jobb i den fantastiska ambassadörsverksamheten som åstadkommer så mycket. Han får sprida budskapet och det ger mig lugn. Han har ett bra ställe med bra människor omkring sig. Furuboda betyder så mycket för många människors utveckling. De som stödjer Furuboda med sina gåvor och möjliggör detta betyder ofantligt mycket.

- Att få ett barn med funktionsnedsättning är svårt - omvärlden gör det svårt.

Att livet som förälder till ett barn med funktionsnedsättning skiljer sig från andra föräldrar som inte har barn med en funktionsnedsättning är Charlotte övertygad om. Som småbarnsförälder levde hon efter en klocka och allt lades på vartannat: kampen mot Försäkringskassan, att behöva ta ledigt från jobbet för vårdbesök, ingen nattassistans, 22 år med vakna nätter...

- Men det ger också en helt annan gemenskap med sitt barn, för man finns tillgänglig hela tiden.

Charlotte ser på framtiden med hopp och förtvivlan. Hon vet att hennes barn kan åstadkomma fantastiskt mycket med sitt liv, men det finns alltid en oro.

-Vi vet inte vad vi har rätt till imorgon när vi vaknar. Men jag hoppas innerligt att William ska kunna få en chans att vara den bästa person han kan vara.

Om Charlotte skulle ge tips till andra föräldrar till barn med funktionsnedsättning finns det ett tydligt budskap:

- Ge dem kärlek. Låt dem synas och höras. Skäms aldrig. Dela deras liv. Se ditt barn och inte svårigheterna, utan möjligheterna. Åstadkom förändring genom att lyfta dem, låt dem vara utropstecknet i sina liv, för det förtjänar alla att vara. ●

Bli medlem!

Är du ännu inte medlem i Föreningen Furuboda? Varmt välkommen att komma med! Som medlem tar du ställning för vår vision: *”Självständiga och ansvarstagande människor med full delaktighet i ett öppet och tillgängligt samhälle”*, får också vår tidning Furuboda.Nu fyra gånger per år och erbjuds medlemspris på vissa av våra arrangemang.

För att bli medlem, betala in medlemsavgiften på 120 kr genom att använda inbetalningskortet som följer med tidningen. Det även bra att göra insättningen på plusgiro 900594-3 eller swish 900 59 43. Kom ihåg att notera att det är en medlemsavgift, samt namn och personnummer eller adress!

Ge en gåva

Vill du vara med och bidra till verksamheten på Furuboda ekonomiskt, tar vi gärna emot din gåva. Bidra genom att ge en gåva med inbetalningskortet som följer med tidningen eller betala in till plusgiro 900594-3 eller swish 900 59 43.

Uppvaktning och minnesgåva

Vill du ge en gåva till Föreningen Furuboda i samband med födelsedag eller bortgång? Vi skickar ett gratulations- eller minnesblad. Meddela oss uppgifter om vem det gäller och vad ni vill att det ska stå i bladet via tel. 044-781 46 32 eller e-post info@furuboda.se och gör din insättning till bankgiro 900-5943 eller swish 900 59 43.

MEDLEMSRUTAN

Höstterminen är i full gång, kvällarna blir mörkare, nätterna svalare och det börjar bli dags att gräva fram en tjockare jacka från garderoben igen.

Varmt välkommen att besöka Furubodas restaurang i Yngsjö för en värmande kopp kaffe - eller kanske en glass för att tänka tillbaka på sommaren? Vi serverar även lunchbuffé dagligen. Aktuell meny hittar du på www.furuboda.org.

Välkommen också till våra olika arrangemang - läs mer i kalendariet på nästa sida.

Har du betalt din medlemsavgift?

I årets första nummer av tidningen fanns inbetalningskort för 2019 års medlemsavgift. Om du ännu inte betalat, passa gärna på att göra det nu! Har du inte kvar den tidningen går det även bra att betala in medlemsavgiften till plusgiro 900594-3 eller swish

Bli månadsgivare

Ett enkelt sätt att stödja Furuboda

Vill du veta mer om vad det innebär att vara månadsgivare? Som månadsgivare kan vi tillsammans minska på administrationen så att pengarna går direkt dit de behövs som bäst.

Är du intresserad, läs mer på www.furuboda.org eller kontakta Monica Deger via telefon 044-781 48 02 eller e-post monica.deger@furuboda.se.

Alla i Sverige ska ha rätt till skola, oavsett förutsättning

Genom ditt stöd kan fler personer få chans till utbildning.

Din gåva gör skillnad.

Plusgiro 900594-3
Swish 900 59 43

90
KONTO | SVENSK
INSAMLINGS
KONTROLL

900 59 43 - och kom ihåg att notera att det gäller en medlemsavgift, samt namn och personnummer eller adress.

Adressändringar och korrigeringar

Om du upptäcker något fel till exempel med din adress, om du får flera tidningar eller om någon du känner inte fått sin tidning, kontakta oss på info@furuboda.se eller tel. 044-781 46 32 så rättar vi till det! Där kan du även meddela din nya adress om du flyttar.

Värva nya medlemmar

Tillsammans blir vi starkare! Uppmuntra gärna familj, släkt och vänner att bli medlemmar i Föreningen Furuboda. För mer information, se ”Bli medlem” ovan. Tack för att du är med och ställer dig bakom vår vision:

”Självständiga och ansvarstagande människor med full delaktighet i ett öppet och tillgängligt samhälle”

På gång hösten 2019

18/9, 16/10 & 13/11 2019

Höstens brasafnarnar

Välkommen på brasafn! Paul Skoog med gäster bjuder på musik och underhållning, kryddat med fika och god gemenskap.

Brasafnarna börjar kl. 19 och pågår till ca 21.15.

Program hösten 2019

Onsdagen den 18 september

Gäster: "Skåne runt på 80 toner" med Mia och Mats, två glada musiker från Höör med sång, dragspel och flöjter

Onsdagen den 16 oktober

Gäster: Countrysångerskan Mona Gustavsson

Onsdagen den 13 november

Gäst: Christer Björnsson, tidigare musiklärare på Furuboda folkhögskola och sångare i Nords orkester

Bokning

För mer information och bokning, kontakta receptionen på tel. 044-781 46 00 eller e-post info@furuboda.se.

Kostnad: 75 kr för medlemmar och 100 kr för icke medlemmar. Vill du bli medlem? Läs hur på föregående sida! I priset för kvällen ingår macka, kaka och kaffe. Det finns även möjlighet att köpa ytterligare fika för den som önskar.

17/10 2019

Öppet hus i Yngsjö

Välkommen till Öppet hus på Furuboda folkhögskola i Yngsjö **torsdagen den 17 oktober 2019, kl. 9.00-12.00!**

Ta tillfället i akt att besöka skolan under en vanlig skoldag, när kursdeltagarna är igång med sina aktiviteter och finns tillgängliga för att svara på frågor.

Läs mer på www.furuboda.org.

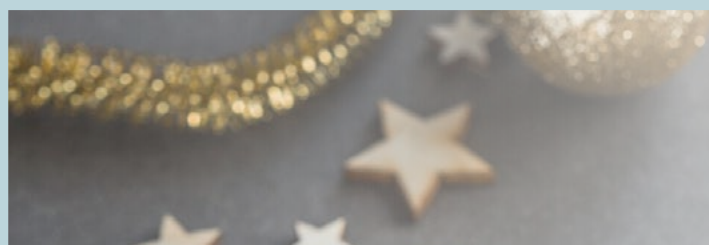
Adventstid 2019

Julbuffé

Under advent kommer vi på Furubodas restaurang erbjuda vår julbuffé med klassiska inslag, som intas till toner och ord av Paul Skoog.

Under hösten kommer information om årets julbuffé att publiceras på vår hemsida www.furuboda.org - håll utkik där för tider och priser med mera. Du är också välkommen att kontakta oss på info@furuboda.se eller 044-781 46 00 för att ta del av aktuell information.

Välkommen till oss i adventstid!

30/12 2019 - 2/1 2020

Nyårsexplosion

Fira in det nya året på Furuboda!
Läs mer på baksidan

Möt Furuboda • Gör studiebesök på Furuboda!

FÖRENINGAR OCH TURISTGRUPPER

Föreningar och turistgrupper kan besöka Furuboda och få en bild av verksamheten. Paul Skoog berättar, spelar och sjunger. Vi serverar mat och kaffe, allt efter önskemål. Paul Skoog gör också besök i föreningar, kyrkor och organisationer.

Information och bokning:

044-781 46 10, bokningen@furuboda.se

Paul Skoog

STUDIEBESÖK TILL FOLKHÖGSKOLAN

Vår pedagogiska grund, tillgänglighet, bemötande, assistans och omsorg.

Information och bokning:

Receptionen: 044-781 46 00, info@furuboda.se

FURUBODAS AMBASSADÖRER

När ambassadörerna berättar sina livsberättelser lyssnar både barn och vuxna. Genom att mötas och samtala kan många fördomar undanröjas och det är föreläsningar med både skratt och allvar. En föreläsning med ambassadörerna kan bokas på Furuboda, men de besöker också gärna skolor, arbetsplatser och föreningar.

Kontakt: ambassaden@furuboda.se

STUDIEBESÖK FÖR BLIVANDE DELTAGARE

För dig som vill söka till en läsårskurs

Information och bokning:

Skolkansliet: 044-781 46 50, fhsk@furuboda.se

NÄR FURUBODA SAGT NEJ FINNS DET FÅ ALTERNATIV

Text: Föreningen Furuboda/Jenny Anderberg

När antalet personer med funktionsnedsättning ökar, minskar antalet platser på folkhögskolorna för målgruppen. Trots att Furuboda erbjuder utbildning som ser till personer med funktionsnedsättningar unika behov blir skolan tvungen att tacka nej till många sökande - och då finns det ingen alternativ skola för deltagaren att söka.

Nu får Furuboda folkhögskola ta emot många svåra samtal från deltagare/elever och anhöriga. Antagningsbesked från skolan har skickats ut. En del är glada för ett positivt besked om en plats på Furuboda. Många sökande får ett nej.

Det är en stor sorg varje gång Furuboda behöver tacka nej till en elev eller deltagare som ser fram emot ett läsår med ny kunskap på en folkhögskola som är anpassad för individens behov. Faktum kvarstår att Furuboda, Sveriges största folkhögskola för personer med omfattande funktionsnedsättningar inte kan ta emot alla. Inte för att det inte finns plats på skolan utan för att Furuboda inte har tillräckligt med ekonomiska resurser för lärare och stödassistenter i klassrummet.

Det bästa sättet att lära sig är just att röra sig fram mot en ny, osäker plats och sedan dra sig tillbaka till det trygga.

Furuboda får inte full täckning för utbildningsplatserna från staten, folkbildningsrådet och specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) för att kunna anställa tillräckligt med pedagoger. SPSMs uppdrag från regeringen är att komplettera kommunerna och skolornas resurser men tyvärr räcker det inte. En ökad lärartäthet på Furuboda ger deltagarna en kvalitativ utbildning. Många av Furubodas deltagare behöver extra stöd och hjälp för att klara en dag i skolan. För detta krävs en större lärartäthet. Utbildningsminister Anna Ekström måste inse och realisera detta. Livslångt lärande har blivit ett begrepp som diskuteras mycket och ofta idag. Detta belyses i mål 4 – God utbildning för alla, i Agenda 2030.

Livslångt lärande anser vara ett viktigt verktyg speciellt för personer med funktionsnedsättningar. Redan 2017 skriver Sveriges kommuner och landsting (SKL) i deras positionspapper om ett speciellt ställningstagande de

gjort för fokus på livslångt lärande. Personer med kognitiva funktionsnedsättningar är hjälpta av ett konstant lärande och livslångt lärande – även i vuxen ålder.

Förutom långsiktiga samhällsvinster, mår alla bra av att utvecklas och inhämta ny kunskap. Majoriteten av alla svenskar har möjligheten att välja. Möjligheten att kunna välja att studera vidare på universitet, högskola, yrkesutbildningar eller folkhögskola. Från grundskolan eller vid senare tillfälle i livet. Finns viljan, finns det möjlighet. Det är dessutom kostnadsfritt i Sverige.

Ett avslag från en folkhögskola hindrar inte någon att söka sig vidare till en annan. Det gäller inte för majoriteten av Furubodas deltagare. Furubodas deltagare har viljan men inte möjligheten som andra till studier under olika stadier av livet. Furubodas deltagare har möjlighet tills de fyllt 19 år.

Skollagen för grundskolan (1985:1100) anger att barn skall tas emot i grundskolan. Barn som bedöms att inte kunna uppnå grundskolans kunskapsmål därför att de har en utvecklingsstörning har rätt till en plats i särskolan. Men där tar det slut. Efter gymnasiesärskolan är alternativet till vidareutbildning få och ofta obefintliga. Furuboda är ett av få alternativ.

Trots att Furuboda erbjuder utbildning som ser till personer med funktionsnedsättningar unika behov så blir skolan tvungen att tacka nej till många sökande. När Furuboda säger nej, så finns det ingen alternativ skola för deltagaren att söka. Detta är inte en hållbar utveckling. Detta är inte livslångt lärande som så många talar så gott om. ●

Denna debattartikel publicerades ursprungligen i Kristianstadsbladet den 16 juni 2019.

Direktlänk: www.kristianstadsbladet.se/debatt/nar-furuboda-sagt-nej-finns-det-fa-alternativ

STÄRKT KOMPETENS I YNGSJÖ

Varje termin erbjuds ett antal kursdagar inom ramen för utbildningsplattformen Furuboda Kompetens som riktar sig till personliga assistenter och personer i andra närliggande yrkesgrupper och intressen.

Kursdagarna brukar äga rum på olika platser i Skåne, men just i höst har det fallit sig så att alla äger rum på Furuboda folkhögskolas anläggning i Yngsjö.

Är du intresserad av fördjupning, eller känner du någon du vill tipsa? Nedan kan du läsa om kursutbudet inom ramen för Furuboda Kompetens hösten 2019. Samtliga kursdagar pågår kl. 9-16. Kostnaden för en dag är 1 900 kr, inklusive lunch, för- och eftermiddagsfika.

1 oktober: Ergonomi & förflyttningsteknik

Grundutbildning i ergonomi för personliga assistenter; presentation av olika hjälpmedel, genomgång av ryggens anatomi (grund) samt hur man använder sin kropp på rätt sätt för att undvika belastningsskador.

Utbildare

Matilda Hildebrand, sjukgymnast Furuboda & Christer Andersson, behandlingsassistent Furuboda.

15 oktober: HLR och brand

Grundläggande utbildning i brandskydd samt hjärt- och lungräddning. Teori och praktik om brand med ämnen som: Var uppstår brand?; Brandförloppet; Val av släckutrustning; Hur kan man förebygga?

Utbildning i hjärt- och lungräddning fokus på att använda hjärtstartare, första hjälpen och praktiska övningar.

Utbildare

Peter Rosenqvist, Brandskyddsföreningen Skåne & Glenn Johansson, HLR-instruktör och badmästare Furuboda.

Glenn Johansson demonstrerar under en HLR-dag.

FURUBODA YNGSJÖ

Postadress: 296 86 Åhus

Besöksadress: Furubodavägen 247, 296 92 Yngsjö

Telefon: 044-781 46 00

Våra verksamheter i Yngsjö

- Ett tiotal långa folkhögskolekurser
- Ett tiotal korta folkhögskolekurser
- Samverkanskurser
- Projektverksamhet
- Restaurang
- Studiebesök

...och mycket mer!

Intresserad av någon av våra långa kurser inför läsåret 2020-2021? Välkommen på Öppet hus 17/10 (läs mer på s. 11) eller kontakta skolkansliet, e-post fhsk@furuboda.se eller tel. 044-781 46 50.

Mat & möten

Välkommen att besöka oss! Vi erbjuder bland annat dagens lunch i vår restaurang, möjlighet till lokalhyra och försäljning av profilprodukter.

E-post: bokningen@furuboda.se

Telefon: 044-781 46 10

5 november – ABC för personliga assistenter

Att arbeta som personlig assistent – vad innebär det?

Syftet med den här kursdagen är att ge grundkunskaper du som personlig assistent behöver i ditt uppdrag, samt att tillhandahålla verktyg och redskap för att kunna utföra uppdraget på ett bra sätt.

Utbildare

Susanne Jessen, pedagogisk handledare och utbildare.

19 november – Taktill massage

Taktill massage ges ofta som ett komplement inom rehabilitering, omvårdnad eller friskvård. Effekterna ger en sänkt stressnivå, höjd smärttröskel och djup avslappning. Dagen fokuserar på grunderna för hur man kan använda taktill massage i vardagen som assistent.

Utbildare

Ursula Joansson, taktill massör, massage-terapeut och massör inom den svenska klassiska massagen.

Mer information och anmälan

Mer information om respektive kurs samt anmälningsformulär finns på www.furuboda.org/furuboda-kompetens.

NYSTART FÖR NYVAKNA

Likt en bortglömd och svårstartad bil (som vore den utrustad med egen vilja, personlighet och tjurskallighet) som inte vill starta på vare sig första eller tredje försöket, utan bara står stadigt stilla på parkeringen, tuggande och hackande, till synes medveten om vilken ilska och frustration den utsätter sin ägare för och som endast mycket motvilligt och olidligt långsamt väcks till liv och erinrar sig sina krafter och förmågor; så hackar och tuggar sig den ena kollegan efter den andre fram genom Kristianstads-korridorerna, med semestern i färskt minne och med den skrämmande frågan hängande över sig: vad gör jag egentligen här? Hur var det man gjorde?

Jag ska erkänna att jag i år var en av dem som fick ägna större delen av första arbetsdagens inledande timma till att försöka komma in i min egen dator. Frustrerat hackade och tuggade jag på tangenterna med det upprepade beskedet att antingen användarnamn eller lösenord var felaktigt. Försök igen! Försök igen?

Och sakta förenar sig känslan, tanken och minnet med kroppen i en klumpig form av samverkan, ytspänningen

släpper och gravitationskraften sätts in, saker faller på plats. Så var det, javisst! Och den bil som endast startade i nedförsbacke tar sig snart upp på topparna också.

Även om en del verksamhet varit igång över sommaren, så är det ändå en viss känsla av nyvakenhet när deltagare kommer tillbaka efter lov och ledighet. En del strosar in i något välbekant medan andra styr sina steg betydligt mer försiktigt in i något helt nytt. Nya berättelser att dela och att lyssna till. Det är som det ska.

I Allmän kurs Kristianstad kommer nio nya deltagare in i gruppen, med förväntan och frågor, flera av dem kommer direkt från SFI och SMF. SFI har god tillströmning och fyller på kursen med en handfull nya elever. SMF Navigator förbereder sig för en ny kursstart i samverkan med Arbetsförmedlingen, efter att ha slussat vidare unga människor till både arbete och studier. I vård- och omsorgsutbildningen kämpar ett tjugotal elever vidare och läser just nu psykologi, vilket är en uppskattad kurs.

Tillsammans med övrig verksamhet rullar vi in i hösten med tro på att vi kan få vara med om bra saker. Som den här, som utspelade sig förra veckan.

Telefonen ringer. Semestern är slut och P svarar. I andra änden är det en kvinna som tackar för all hjälp och stolt berättar att hon sökt och blivit antagen till en yrkesutbildning för att bli behandlingsassistent. Det var under tiden på Furuboda som saker började gå upp för henne, hon gavs möjligheten att reflektera över livet och började förstå vad hon är bra på och vad hon längtar efter. Och plötsligt såg hon. Och vågade!

Hacka, tugga, se och våga. Da Capo.

/Martin Tengblad

Våra verksamheter i Kristianstad

- Allmän kurs
- Etableringskurs
- Furuboda REDO
- SMF Mobilitet
- SMF Navigator
- Stöd och matchning (STOM)
- Svenska från dag ett
- Svenska för invandrare (SFI)
- Vård- och omsorgsutbildning

Vill du veta mer om någon av våra verksamheter?

Läs mer på www.furuboda.org/kristianstad eller hör av dig till oss för mer information!

FURUBODA KRISTIANSTAD

Adress: Blekingevägen 6, 291 54 Kristianstad

Telefon: 044-781 48 21

AKTUELLT I KRISTIANSTAD

SOMMAR I MALMÖ

En lång härlig sommar börjar nu lida mot sitt slut. I Malmö har aktiviteten fortgått sommaren igenom med undantag för Allmän kurs som efter ett tufft läsår fick ett efterlängtat sommarlov. Flera av deltagarna kommer dock inte förgylla våra dagar längre då de fått sin examen och gått vidare mot nya intressanta mål. Under sommaren har vi låtit seminarierummet vila och få en målände uppfräschning av vår vaktmästare Magnus. Snyggt jobbat Magnus!

Vi har kört quiz för att utveckla vår allmänbildning och hålla oss uppdaterade om vad som händer i nyhets-svängen lokalt, nationellt och internationellt. Hiphop-stjärnan ASAP Rockys rättegång hamnade på nyhetstoppen och ledde till många diskussioner om Vita huset, Stefan Löfvens lur osv. REDO-gänget har blivit hejare på världens flaggor och politiska system.

Vår närliggande park har under några soliga dagar varit bas för kubb och frågesport. För att spela minigolf fick vi bege oss genom staden. Turen uppskattades och inga tecken på dåliga förlorare trots att vår syvare Pernilla sopade banan med bravur.

Etableringskursen och SFI har besökt Odlä i Parken i Folkets Park; tittat, luktat och smakat på växter och bär och lärt sig namnen på svenska. Under en promenad genom Kungsparken tränade grupperna på namnen på fåglar och träd. I parken träffade vi några förskolebarn som gärna ville berätta om sig själva och fråga deltagarna massa frågor. Det var mycket uppskattat av alla. Likaså utflykten till Sibbarp och kusten.

SMF och REDO tog den korta promenaden till Folkets Park för att ta del av Big Bang festival med vetenskapliga shower och experiment. Årets festivaltema var robotik, lödning, design och interaktionsdesign! En regnig torsdag begav sig REDO till Moderna museet och såg Andy Warhols världsberömda utställning från 1968. Många kommentarer och funderingar kring denne kufiske herre som satt sitt permanenta avtryck inom konsten och samhällsdebatten.

SFI och Etablering besökte Malmö Konsthall och tittade på modern konst och utställningen Three Moral Tales. Den här typen av konst var något helt nytt för många och ledde till tankar och reflektioner som delades med gruppen.

FURUBODA MALMÖ

Adress: Fagerstagatan 1B, 214 44 Malmö

Telefon: 040-644 65 00

Våra verksamheter i Malmö

- Allmän kurs
- Etableringskurs
- Furuboda REDO
- Mobile You
- SMF Framtidslabbet
- SMF Mobilitet
- SMF Vägen vidare
- Svenska för invandrare (SFI)

Furuboda Second hand

I vår second hand-butik som deltagare från vår verksamhet är med och driver, står ledorden arbete, delaktighet, hållbarhet och lärande i fokus. Välkommen att fynda i vårt utbud!

Plats: Kopparbergsgatan 2, Malmö

Öppettider: Tisdagar kl. 11.00-15.00
Onsdagar kl. 10.00-12.00
Torsdagar kl. 11.00-15.00

Men vi har inte bara haft lättsamma aktiviteter runt om i Malmö: SFI har legat i hårdträning inför nationella provet, som de precis har klarat av med mycket goda resultat! Heja SFI!

På onsdagsförmiddagar har vi som vanligt samlats till Språkcafé och rummet sjuder då av aktivitet och engagemang och är ett fantastiskt exempel på gemenskap och värme mellan människor från olika kulturer som pratar svenska över en kopp kaffe.

SMF och REDO har fortsatt sitt enträgna arbete med att fundera och planera för sina framtida mål. Coachande samtal, SYV-träffar och eget researchande bland yrken och kurser är alltid på agendan.

Vi avslutade sommaren med att flanera runt på Sveriges äldsta stadsfestival, Malmöfestivalen. Härligt!

/Karin Berg

Bana	D	N	K	A	L	P	O
1	4	3	7	1	1	1	1
2	2	5	5	4	5	5	5
3	4	7	7	4	7	7	7
4	3	5	5	3	4	4	4
5	5	3	4	4	7	7	7
6	2	4	2	5	7	7	7
7	7	7	2	2	2	2	2
8	7	7	4	1	1	1	1
9	7	7	7	7	7	7	7
10	6	7	6	2	2	2	2
11	2	4	2	1	5	5	5
12	7	4	5	4	2	2	2
13	1	7	7	7	2	2	2
14	1	3	7	7	7	7	7
15	3	6	5	2	4	4	4
16	3	4	7	3	3	3	3
17	2	6	5	2	5	5	5
18	3	7	7	7	3	3	3
S:a	70	94	90	63	3	3	3

Gunilla Kvist berättar om livet som förälder till en dotter med funktionsnedsättning och om sorgen efter hennes bortgång

FÖRÄLDER I GLÄDJE OCH SORG

Text & foto: Emy Åklundh, emy.aklundh@furuboda.se

Ida var ungefär ett halvt år när Pär-Ola Sjödén och Gunilla Kvist upptäckte att något var annorlunda. Gunilla delar med sig om hur det var för henne som förälder till ett barn med funktionsnedsättning, om kamperna och glädjeämnen, om livet och om sorgen efter att ha förlorat sin dotter.

- Att fråga sig "vad är normalt?" med första barnet är svårt. När vi fick reda på Idas funktionsnedsättning var min inställning "gör något då!" men vården sa att jag fick acceptera hur läget var.

Ordförandet var stort men motoriken var inte riktigt där. När Ida var två år blev hon berättigad assistans.

- Vi fick assistans i en ganska lätt tid. Beslutet var inte svårt att få och det fanns gott om personal.

För Gunilla blev rollen som arbetsledare naturlig då Ida inte är så gammal.

- Vi pratade mycket om hur vi skulle det ha det. Problemet med en annan arbetsledare än mig själv var att det var svårt att få någon riktig kontinuitet i det. Att Ida bodde hemma spelade stor roll, hade hon flyttat hemifrån hade min arbetsroll varit annorlunda.

- Jag måste gå vidare med glädje men ändå få ha mitt utrymme att sörja.

En av de största utmaningarna med Idas situation har varit att få och behålla personal.

- Ett litet barn är lättare att arbeta med än en vuxen, allt blir tyngre då. När Ida låg på sjukhus var det jättesvårt att hitta personal. Jag tycker att det är tråkigt att yrket har så låg status. När Ida gick bort hade hon ett bra beslut om assistans. Jag hoppas att det kan sprida lite hopp.

För Gunilla har det varit viktigt att både hon och Ida har haft sina egna sammanhang.

- Nästan hela tiden har jag arbetat 75-80 procent. Att ha kvar mitt arbete som sjuksköterska har varit viktigt för mig. Det har fungerat som min ventil. Som anhörig tycker jag att man ska vara där för sitt barn men jag skulle inte ha fungerat bra som assistent. Jag ville inte vara på hennes sociala medier. Jag ville ge henne plats att utvecklas på egen hand. Man måste våga släppa taget om sin tonåring.

Sommaren 2018 hamnar Ida på sjukhus. I nästan ett halvår blir hon kvar där.

- Sista veckan hade Ida bestämt sig. Hon väntade in flera assistenter för att ta farväl. Under begravningen kom det över hundra personer och det var kanske först då jag förstod hur många människor Ida hade påverkat.

Nu har det blivit sommar 2019.

- Saknaden känns på ett annat sätt nu. Under sommaren möter vi så många människor som har träffat Ida och vi påminns extra mycket då.

Först nu börjar Gunilla inse hur mycket tid hon har lagt ned på att få ihop allt.

- Jag har suttit i så många möten, lediga dagar har gått åt planering och vi har hittat egna små lösningar på problem. Dessutom har jag varit tvungen att försvara Idas funktionshinder i både skolan och på sjukhus. Att få dem att förstå har varit tufft. Men jag vägrar att sitta här och bli en bitter människa. Jag måste gå vidare med glädje men ändå få ha mitt utrymme att sörja. Senast i går grät jag. Jag saknar henne så mycket, personen hon var.

Familjen pratar mycket om Ida, hennes liv och bortgång.

- Kanske blir vi en stödfamilj när tiden är redo. Nu är det fortfarande lite tidigt. Jag behöver tid att hitta tillbaka till min familj. Jag och min man är inte vana vid att vara ett par. Det är så lätt att tappa bort varandra i förhållandet.

Vardagen har förändrats lite i huset vid sjön.

- Idag sov jag till kvart i nio. Jag och Maja, en av våra andra döttrar, började med morgondopp i påskas. Nu startar inte varje vardag klockan fem på morgonen med att vara tillgänglig.

Minnet av Ida är dock aldrig långt borta.

- Ida var en frisk fläkt, alltid glad. Hon hade ett rikt liv och det var aldrig svårt att vara mamma till henne. ●

LIVET SOM "ANHÖRIG TILL..."

Krönikör: Matilda Andin, matilda.andin@furuboda.se

Det blir inte alltid som det var planerat. Ibland gör livets omständigheter annat med oss. På den här sidan var det planerat en krönika från vår opinionskrönikör Priyanka Mellergård John, men livets omständigheter och den smärtsamma delen av att leva med funktionsnedsättning gjorde annat och därför är det istället jag, som i min roll som redaktör vanligen uppdrar åt andra att skriva krönikor, som tagit mig an rollen själv.

Jag kvalade in i kategorin "Anhörig till person med funktionsnedsättning" en natt i oktober för närmare tre decennier sedan. Mer specifikt var det underkategorin "Syskon till person med funktionsnedsättning" jag kunde titulera mig med, eftersom min storasyster vaknat och upptäckt att benen inte bar längre, rent fysiskt. Sedan dess är hon rullstolsburen. Allteftersom kom detta såklart att bli vardag för oss, det blev så pass självklart att jag oftast knappt tänkte på det. Samtidigt har det såklart påverkat min uppväxt på många sätt. Vi blev den där familjen med hon som sitter i rullstol.

Jag kunde definieras, av mig själv och kanske av andra, som någons syster mer än som mig själv. Och jag vill minnas att jag vid något tillfälle skrev ner en formulering om att det kändes som att jag hade en biroll i mitt eget liv. På en lapp jag troligen snabbt rev sönder och slängde i papperskorgen.

Min väg till Furuboda går via den här erfarenheten. Först började min syster, via kontakter med vänner till familjen, att sommarjobba som ledare på Solskensveckor och andra sommarverksamheter. Sedan följde jag med och blev kvar. Det har nu hunnit bli åtskilliga år i åtskilliga roller och uppgifter inom verksamheten. Genom detta har jag lärt mig enormt mycket - om tillgänglighet och funktionsrätt, om kamper och glädjeämnen, om ledarskap och organisation, om pappersarbete och kommunikation, om ekonomiska utmaningar och generositet. Om vad det är att vara människa.

Furuboda är utan tvekan ett av de sammanhang som präglat mitt liv mest. Det handlar om långt mer än "bara" en anställning. Det har inte alltid varit enkelt, men så är det med sådant du älskar.

Jag kan mycket om "funktionshinderfrågor". Det har mina livserfarenheter, mitt jobb, mina teologiska intressen och alla möten med fantastiska människor längs vägen lärt mig. Ändå var det som att jag var helt nollställd i mötet med den verklighet det inneburit att ett av mina barn har fått diagnosen autism. Mitt barn är nu i samma ålder som jag var den där natten i oktober, och jag har alltså även tillskrivits en annan underkategori: "Förälder till barn med funktionsnedsättning".

Jag borde kunna det vid det här laget. Jag har ju haft världens bästa skola! Men det hjälper inte alltid när försvaren rämnar, tålmodet måste ha blivit kvar i en bortglömd byrålåda någonstans och en liten kommunikationsmiss vänder upp-och-ner på hela veckan. Om du någon gång gråter okontrollerat fyra gånger samma dygn av oro eller känner dig ensamast, tröttast och sämst i hela världen, då kan du trösta dig med att du inte är ensam. *Been there - done that*, så att säga.

Det är nu det närmar sig läge för en slutkläm i stil med "allt kommer att bli bra, ska du se". Riktigt så enkelt är det inte. Men när jag började skriva den här texten råkade jag skriva lite fel i första meningen. Jag skrev: "Det blir inte alltid som det var planerat". Jag skrattade till lite och korrigerade, men kunde inte släppa tanken på påskliljorna i vår trädgård. De planterades en gång i tiden och lär då ha haft sin uttänkta plats. Kruxet är bara att de tenderar att flytta på sig, så det går aldrig att veta var i trädgården det kommer dyka upp påskliljor nästa år. Undrar om de kommer att ha flyttat in under fläderbusken till våren? Det återstår att se. Till dess får både jag och du helt enkelt fortsätta att träna på att möta en dag i taget. ●

Matilda Andin arbetar som kommunikatör på Furuboda

INTE BARA FÖR ULRIKAS SKULL

Krönikör: Elisabeth Sandlund

Min dotter Ulrika, 36, älskar att resa. Hon gläder sig i förväg, deltar med liv och lust i packningen, strålar av lycka när det är dags att ge sig i väg, njuter av sina upplevelser när de pågår och gottar sig åt sina minnen i efterhand när hon tittar på bilder och filmklipp i ipaden.

Sommaren 2019 blev det tre veckors bilsemester i Europa, med besök i storstäderna Berlin, Prag och Paris och en längre sammanhängande tid i ett hyrt hus i Alsace.

Jag gläds med henne och är tacksam över att hon är flexibel när det kör ihop sig och allt inte riktigt blir som det var tänkt. Det är ingen självklarhet. Många personer med intellektuell funktionsnedsättning har ju svårt att hantera oväntade komplikationer och nya miljöer. Men för Ulle tycks nya intryck, nya smaker, nya upplevelser på nya ställen ge henne energi och tillfredsställelse.

Så långt, så bra. Men mitt i glädjen kan jag inte låta bli att oroa mig för framtiden. Är det rent av grymt att låta henne leva i villfarelsen att detta med att resa är en härlig del av livet?

Det kommer en dag när min man och jag inte längre orkar bege oss ut på äventyr. Och det kommer till slut en dag när vi båda har lämnat jordelivet. Exakt hur Ulrikas tillvaro då kommer att gestalta sig vet jag förstås inte. Men ett är säkert, det kommer att innebära stora förändringar för henne. Till det sämre.

Formellt har jag förstås inget föräldraansvar för en vuxen dotter. Men i praktiken ser det helt annorlunda ut. Jag har till och med domstolsutslag på att hon inte behöver assistent, ledsagare eller kontaktperson eftersom hennes föräldrar finns med i bilden och bidrar till att uppfylla hennes behov.

Det var inte så det var tänkt. När en enhällig riksdag för 30 år sedan klubbade igenom LSS var ambitionen, tydligt uttryckt i portalparagraferna, att den som omfattades av lagen skulle kunna leva "ett liv som andra", med full delaktighet i samhället. Det var inte så att politikerna var naiva. De insåg att detta skulle komma att kosta pengar, mycket pengar. Men i det klimat som rådde i samhället bedömdes det vara värt priset.

Elisabeth Sandlund är journalist, författare och opinionsbildare. Hon är ledarskribent på tidningen Dagen och författare till bland annat boken *Ulles mamma*.

Vi vet vad som har hänt. LSS har successivt urholkats, inte bara för den grupp som behöver personlig assistans för att leva ett människovärdigt liv utan i lika stor utsträckning för personer som min dotter, som klarar att dela resurser med andra på ett gruppböende men som också behöver individuella insatser för det där lilla extra, det som gör livet värt att leva.

Det här drabbar självfallet först och främst alla dem som inte får den hjälp som de egentligen har rätt till. Men det påverkar också i hög grad deras anhöriga. Jag har mött föräldrar som på fullt allvar ber till Gud att deras son eller dotter ska dö först eftersom de inte begriper hur han eller hon ska kunna leva ett värdigt liv när de själva är borta.

Så ska ingen behöva resonera. Och jag vill tro att det fortfarande finns chans att vända utvecklingen rätt igen. Om jag inte tänkte så skulle jag inte fortsätta att kämpa, att ansöka om resurser och att överklaga beslut som jag uppfattar som lagstridiga.

Jag gör det för Ulrikas skull – men också för dem som inte har anhöriga som orkar eller förmår. ●

EN PLATS FÖR ALLA

Nu har höstterminen åter börjat på Furuboda efter sommarlovet. Många deltagare är glada att vara tillbaka och ser fram emot ett nytt läsår på Furuboda. Många anhöriga hör av sig till oss och berättar hur glada de är för att deras barn, syster, bror eller barnbarn har fått en plats på Furuboda. Att Furuboda finns lugnar familj och anhöriga. Det är en plats som välkomnar alla.

Vår erfarenhet visar att Furuboda inte bara är till för våra deltagare, utan också för deras föräldrar, syskon och andra närstående. För livet som anhörig till en person med

funktionsnedsättning är inte alltid lätt. Oron över nuet och framtiden gör sig ständigt påmind. Då är det skönt att bara kunna andas någon gång när man vet att det finns en plats som Furuboda.

I detta nummer som har tema "Tillhörighet & anhörighet" har vi tänkt särskilt på alla som har någon koppling till Furuboda genom en familjemedlem eller nära vän - och vi är många.

Tack för att du läser! Visa gärna ditt stöd med hjälp av en gåva till Furuboda. Din gåva är viktig för Furubodas framtid.

Tack för ditt stöd!

MEDLEMSAVGIFTER & GÅVOR

Ge en gåva!

Vi är tacksamma för alla gåvor, stora som små!

Skicka in din gåva till Föreningen Furuboda på plusgiro 900594-3 eller swish 900 59 43.

Bli månadsgivare

Som månadsgivare kan vi tillsammans minska på administrationen så att pengarna går direkt dit de behövs som bäst. Med din månadsgåva kan vi räkna med ditt stöd och planera vårt arbete ännu bättre. Du kan när som helst avsluta din månadsgåva genom att kontakta Furuboda eller din bank.

Läs mer på www.furuboda.org eller kontakta Monica Deger via telefon 044-781 48 02 eller e-post monica.deger@furuboda.se.

Nyårsexplosion

30 december 2019 - 2 januari 2020

Fira in det nya året på Furuboda!

Nu laddar vi för ännu en Nyårsexplosion, med festliga dagar för dig mellan 18 och 40 år. Vi möts i musiken, kreativiteten och gemenskapen i olika aktiviteter. Du som varit på sommarens kurser återser en del ledare och deltagare och alla firar en hejdundrande nyårsfest tillsammans!

Tipsa också gärna någon som du tror vill fira nyår på Furuboda!

Kostnad: 4900 kr för deltagare och 2600 kr för medföljande assistent

Anmälan: Senast 31 oktober 2019 – därefter i mån av plats

Kontakt: Praktiska frågor och anmälan - Eva, tel. 044-781 46 34
Information om programmet - Annica, tel. 070-880 60 99

Se även www.furuboda.org/nyarsexplosion

Varmt välkommen!

Prenumerant?

Furuboda.Nu är Föreningen Furubodas medlemstidning.

Den skickas till dig som betalt medlemsavgift eller skänkt en gåva de senaste tre åren.

Är du inte medlem eller gåvogivare och önskar få tidningen ändå, kontakta oss på info@furuboda.se.

Oavsett om du är prenumerant eller inte kan du ladda ner och läsa den på www.furuboda.org.